

Hoàng Thảo Nha Trang (*Dendrobium nhatrangense*)

Gần đây chúng tôi nhận được bức gửi điện thư như sau.

Thưa Bác

Tôi quê ở huyện Diên Khánh, tỉnh Khánh hòa hiện đang sinh sống ở Praha, Công hòa Tiệp, vốn dĩ ưa thích hoa lan quê nhà. Tôi nghe nói đến cây Hoàng thảo Nha trang và Hoàng thảo Khánh Hòa, nhưng không rõ 2 cây có phải là một không? Xin bác vui lòng cho biết, tôi rất cảm ơn.

Lê khánh Thọ

Để trả lời ông Thọ và trình bày với các bạn, chúng tôi xin đưa ra sự nhân xét như sau: Hoàng thảo Nha Trang và Hoàng Thảo Khánh Hòa là 2 cây hoàn toàn khác nhau.

Hoàng thảo Nha Trang - *Dendrobium mitrium* Kraenzl. 1920

Là một cây lan nhỏ, cao 30-50 phân, lá 3-5 chiếc mọc gần ngọn. Hoa 1-3 chiếc, to 1-1.5 phân, mọc gần đỉnh thân không lá. Cánh hoa màu trắng, lưỡi hoa có màu hồng tím do Gagnepain, một người Pháp, tìm ra vào năm 1930 đặt tên là *Dendrobium nhatrangense*, sau đó lại đặt tên là *Den. dalleizettii* vào năm 1950. Nhưng thực ra, cây lan này đã được nhiều người tìm thấy tại Thái Lan, Mã Lai, Nam Dương với những tên khác như *Dendrobium dalleizettii*, *Dendrobium filicaule*, *Dendrobium sociale*. Tên chính thức của cây lan này là ***Dendrobium metrium*** do khoa học gia Fritz Kraenzlin người Đức tìm ra vào năm 1910. Vì vậy, các tên khác như chỉ là đồng danh (synonym) mà thôi. Khoa học gia Nga sô Leonid Averyanov nghi ngờ rằng các cây kể trên là những cây lan khác.

Orchids Species

Leonid Averyanov

Vũ Định An

Theo các tài liệu, cây lan này mọc tại Lai Châu, Lào Cai, Thừa Thiên-Huế, Lâm Đồng, Khánh Hòa. Leonid Averyanov, Phan Kế Lộc, Nguyễn Q. Bình, Nông Văn Duy đã tìm thấy ở Lâm Đồng ngày 13-3-1997.

Ghi Chú: Trong mục “Lan Rừng VN từ A-Z”, chúng tôi dựa theo các tài liệu cũ, nên đã nhầm lẫn ghi rằng cây *Den. sociale* là Hoàng Thảo Nha Trang, thực ra cây này chỉ là đồng danh mà thôi.

Hoảng thảo Khánh Hòa - *Dendrobium khanhoaense* L.V. Averyanov 2000

Phong lan nhỏ, thân tròn và dài. Lá ngắn và cứng, mọc ngang 2 bên. Hoa 1-2 chiếc, to 1.5-2 phân nở vào mùa Xuân.

Leonid Averyanov, Ng T. Hiệp, Ng Q. Bình tìm thấy vào tại Hòn Giao, Khánh Sơn, Khánh Hòa 24-4-1997. Lê Trọng Châu xác nhận là có thấy tại rừng Lâm Đồng, Đà Lạt và Trần Thanh Tùng ở Diên Khánh, Khánh Hòa và Trương Bá Vương thấy tại Hòn Bà, Nha Trang.

Ghi chú: Rất giống với *Den. nemorale* của Phi Luật Tân nhưng lưỡi hoa và thùy khác hẳn. Xin xem hình ảnh dưới đây.

Trương Bá Vương

Lê Trọng Châu

Den. khanhoaense
Vũ Đình An

Den. nemorale
Orchids species

Mong rằng bài viết này sẽ giải tỏa được nỗi thắc mắc của ông Lê Khánh Thọ và các bạn yêu lan.

Bolsa 10-2018

HLVN